

Spis treści

Wstęp	9
1. Finanse międzynarodowe i polityka finansowa	15
1.1. Charakterystyka ogólna finansów międzynarodowych	15
1.2. Międzynarodowe systemy finansowe	16
1.3. Międzynarodowy system i rynek finansowy	20
1.4. Cechy międzynarodowego systemu finansowego	25
1.4.1. Globalizacja	25
1.4.2. Internacjonalizacja	31
1.4.3. Koncentracja	32
1.4.4. Instytucje finansowe wobec wyzwań ekorozwoju	32
1.4.5. Terroryzm	38
1.5. Pojęcie i instrumenty polityki finansowej	39
1.5.1. Pojęcie i klasyfikacja	39
1.5.2. Uwarunkowania polityki finansowej i dewizowej	41
1.5.3. Instrumenty polityki dewizowej	42
1.6. Pytania	44
2. Międzynarodowe organizacje finansowe jako współtwórcy standardów polityki finansowej świata	46
2.1. Istota międzynarodowej polityki finansowej	46
2.2. Podstawy historyczne międzynarodowej polityki finansowej	47
2.3. Międzynarodowy Fundusz Walutowy	50
2.3.1. Kredyty i pożyczki dla członków organizacji	56
2.3.2. Znaczenie stosunków z Międzynarodowym Funduszem Walutowym	59
2.3.3. Międzynarodowy Fundusz Walutowy a Polska	61
2.3.4. Aktualne kierunki prac	62
2.4. Bank Światowy i światowy system bankowy	63
2.4.1. Struktura i główne elementy światowego systemu bankowego	63
2.4.2. Bank Światowy – Międzynarodowy Bank Odbudowy i Rozwoju	63
2.4.3. Międzynarodowe Stowarzyszenie Rozwoju	68
2.4.4. Międzynarodowa Korporacja Finansowa	69
2.4.5. Wielostronna Agencja Gwarancji Inwestycji	70
2.5. Bank Rozrachunków Międzynarodowych	71

2.6. Banki regionalne	73
2.6.1. Europejski Bank Inwestycyjny	73
2.6.2. Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju	76
2.7. Banki centralne i komercyjne	80
2.7.1. Banki centralne	80
2.7.2. Banki handlowe i specjalne	80
2.8. Pytania	82
3. Polityka finansowa Unii Europejskiej	84
3.1. Dwoisty charakter polityki finansowej UE jako polityki międzynarodowej i ponadpaństwowej	84
3.2. Zasady ogólne jednolitego rynku usług finansowych	85
3.2.1. Polityka bankowa	88
3.2.2. Ubezpieczenia	91
3.2.3. Jednolity rynek kapitałowy	92
3.3. Droga do wspólnego pieniądza	94
3.3.1. Założenia i etapy realizacyjne	94
3.3.2. Unia Gospodarcza i Walutowa	104
3.3.3. Instrumenty polityki pieniężnej Eurosystemu	112
3.3.4. Euro	114
3.4. Strategie polityki pieniężnej państw UE nienależących do strefy euro	117
3.5. Koordynacja polityki pieniężnej, podatkowej i celnej	118
3.6. Wspomaganie rozwoju regionalnego	121
3.6.1. Fundusze strukturalne	121
3.6.2. Wspieranie przedsiębiorstw małych i średnich	123
3.7. Pytania	126
4. Polityka finansowa Polski	127
4.1. Istota i podstawowe pojęcia polityki finansowej i dewizowej Polski	127
4.2. Etapy rozwoju polityki finansowej Polski	129
4.3. Podstawy prawne i zasady	133
4.4. Cele i instrumenty polityki finansowej Polski na początku XXI w. Perspektywa euro	134
4.4.1. Obszar pieniądza	134
4.4.2. Obszar budżetu	135
4.5. Skutki wprowadzenia euro dla Polski	136
4.6. Wspomaganie publiczne wymiany międzynarodowej	141
4.6.1. Tendencje ogólne	141
4.6.2. Wspomaganie publiczne zagranicznej aktywności przedsiębiorstw w Polsce	142
4.7. Pytania	147
5. Kursy walutowe	149
5.1. Definicja, funkcje i klasyfikacja kursów walutowych	149
5.1.1. Definicja i funkcje kursu walutowego	149
5.1.2. Klasyfikacje kursów walutowych	153
5.2. Systemy kursowe	154
5.2.1. System kursów stałych (stanowionych)	154
5.2.2. System kursów zmiennych (rynkowych)	156
5.2.3. System mieszany	158
5.2.4. Kursy kantorowe	159
5.3. Czynniki wpływające na kształtowanie się kursów walutowych	160
5.4. Zasady kształtowania kursów walutowych w Polsce	162
5.5. Czynniki bezpośrednie wpływające na poziom kursu walutowego	163

5.5.1. Stan i perspektywy gospodarki	163
5.5.2. Kursy walutowe a PKB	167
5.5.3. Kursy walutowe a inflacja	168
5.5.4. Kursy walutowe a oprocentowanie kredytów i lokat	170
5.5.5. Kursy walutowe a oprocentowanie międzybankowe	172
5.6. Ryzyko zmian kursów walutowych	174
5.7. Wpływ kursów walutowych na efektywność transakcji z zagranicą i ich predykcja	176
5.8. Transakcje walutowe – podstawowe instrumenty	178
5.8.1. Kursy transakcji natychmiastowych (kasowych). Cena kupna i sprzedaży walut	178
5.8.2. Kursy terminowe	181
5.8.3. Transakcje walutowe <i>futures</i>	185
5.8.4. Opcje walutowe	186
5.8.5. Transakcje zamienne <i>swap</i>	188
5.9. Zabezpieczenia przed ryzykiem kursowym	189
5.10. Pytania	193
6. Pieniądz i systemy pieniężne	195
6.1. Geneza, definicja	195
6.2. Systemy walutowe i siła nabywcza pieniądza	198
6.2.1. System dualny złota i srebra (bimetaliczny)	199
6.2.2. System waluty złotej	201
6.2.3. System dewizowo-złoty	201
6.2.4. System wielodewizowy	203
6.3. Siła nabywcza pieniądza w systemie wielodewizowym	204
6.3.1. Ustalenie siły nabywczej pieniądza metodą uproszczoną WAP	204
6.3.2. Ustalenie siły nabywczej pieniądza metodą EBC/Eurostat	209
6.3.3. Ustalenie siły nabywczej pieniądza w oparciu o jeden produkt	210
6.3.4. Parytet złota a parytet siły nabywczej pieniądza	211
6.4. Wymienialność walut	212
6.5. Strefy walutowe	213
6.6. System rozrachunkowy Międzynarodowego Funduszu Walutowego – SDR	216
6.7. Euro	218
6.8. Znaczenie międzynarodowe poszczególnych walut i jednostek rozrachunkowych	219
6.8.1. Częstotliwość zastosowań waluty w rozliczeniach międzynarodowych	219
6.8.2. Udział walut i złota w rezerwach finansowych państw	222
6.8.3. Waluty określające ceny na głównych rynkach światowych	226
6.9. Pytania	226
7. Bilans płatniczy i pozycja inwestycyjna państwa	228
7.1. Pojęcie i składniki bilansu płatniczego państwa	228
7.2. Obroty bieżące	233
7.2.1. Towary	233
7.2.2. Usługi	238
7.2.3. Dochody z inwestycji	241
7.2.4. Transfery międzynarodowe	244
7.3. Obroty finansowe i inwestycje	246
7.3.1. Aspekty ogólne	246
7.3.2. Inwestycje bezpośrednie	249
7.3.3. Inwestycje portfelowe	253
7.3.4. Pozostałe inwestycje	254
7.3.5. Inwestycje zagraniczne w Polsce	255
7.3.6. Kredyty zagraniczne i ryzyko kredytowe	259

7.4. Bilans płatniczy Polski	261
7.5. Pozycja inwestycyjna	263
7.6. Zadłużenie zagraniczne jako uwarunkowanie procesów rozwojowych gospodarki i stosunków międzynarodowych	265
7.6.1. Przyczyny zadłużenia zagranicznego	265
7.6.2. Sytuacja zadłużeniowa, tendencje zmian	268
7.6.3. Płynność międzynarodowa, wiarygodność finansowa	272
7.6.4. Spłacalność zadłużenia zagranicznego	273
7.6.5. Rozwiązania problemu zadłużeniowego Polski	274
7.7. Zależności między bilansem płatniczym a kursami walutowymi	277
7.7.1. Elastyczność popytu i podaży walut w zależności od zmian kursów walutowych	277
7.7.2. Wpływ zadłużenia zagranicznego i bilansu płatniczego na kursy walutowe	280
7.8. Pytania	286
8. Międzynarodowe rynki i kryzysy finansowe	288
8.1. Klasyfikacja	288
8.2. Międzynarodowe rynki finansowe w ujęciu terytorialnym	293
8.2.1. Kryteria analizy	293
8.2.2. Struktura rynków finansowych według lokat kapitału	296
8.2.3. Rynek Unii Europejskiej	298
8.2.4. Rynek Północnoamerykański (NAFTA). Rynek Ameryk 2005 roku	303
8.2.5. Azja Wschodnia – Rynek Pacyfiku	310
8.3. Kryzysy finansowe	325
8.3.1. Rodzaje kryzysów i ich rozpoznawanie	325
8.3.2. Kryzys meksykański	327
8.3.3. Kryzys dalekowschodni	330
8.3.4. Kryzys argentyński	335
8.4. Pytania	346
9. Rozliczenia międzynarodowe	347
9.1. Założenia ogólne	347
9.2. Obrót bezdewizowy	348
9.2.1. Rozliczenia clearingowe	348
9.2.2. Transakcje kompensacyjne (barterowe)	351
9.2.3. Transakcje offsetowe	352
9.3. Rozliczenia pieniężne (dewizowe)	352
9.3.1. System rozliczeń transgranicznych międzybankowych	352
9.3.2. Systemy rozliczeń transgranicznych podmiotów gospodarczych	354
9.4. Płatności bezpośrednie	356
9.4.1. Rozliczenia gotówkowe	356
9.4.2. Czeki	359
9.4.3. Elektroniczne instrumenty płatnicze – karty kredytowe	367
9.4.4. Rozliczenia z użyciem weksli	370
9.5. Rozliczenia pośrednie	375
9.5.1. Polecenie wypłaty	375
9.5.2. Polecenie zapłaty	378
9.5.3. Inkaso	378
9.5.4. Akredytywa dokumentowa	382
9.5.5. Faktoring i forfaiting	386
9.6. Pytania	387
Zakończenie	389
Bibliografia	392
Indeks	398